THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

דער פערענדיגטער ארבייטער קאנגרעס

די טעג ענדיגט זיך דער טערמין, וואס די רוסישע אידען, וועלכע וואוינען אין ענגלאנד, האבען בעקומען ביז וואנען זיי זאלען זיך פרייוויליג אנשליסען אין דער ארמיי, און אויב ניט, וועלען זיי שפעטער אויסגעליפערט ווערען צו רוסלאנד.

אזוי האט ערקלעהרט דער אידישער מיניסטער פון דער פרייהייטס־ליעבענדער ענגלאנד.

ווען די ערקלעהרונג איז געמאכט געווארען, האבען זיך באמת געהערט פראטעסטען געגען דעם, אבער דיעזע אלע פראטעסטען זענען געקומען פון איינצעלנע פערזאנען, און פון קיינע קערפערשאפטען. און אויך די ארגאניזירטע ארבייטער פון קאנאדע איז אויסגעפאלען די עהרע צו זיין די ערשטע קערפערשאפט, וועלכע זאל וואגען הויך אויפצוהויבען איהר שטימע געגען דיעזער עולה, וואס ענגלאנד האלט ביי בעגעהן.

דער פערענדיגטער צוזאמענפאהר פונ'ם „קאנאדער טריידס קאנגרעס" האט זיך ניט נור ארויסגעזאגט פאר אידישע רעכט, דארטען וואו זיי זענען פון אזעלכע רעכטען בעראויבט, נאר עס איז אויך אנגעדייטעט געווארען, אז דער שווארצעסטער טאג פאר ענגלאנד וועט זיין יענער טאג, ווען די רוסישע אידען וועלען אויסגעליפערט ווערען, און די אויסליפערונג פון די רוסישע אידען, וועט הייסען א קלאפ פאר דער ענגלישער פרייהייט.

געזאגט איז עס געווארען שטאלץ, הויך, און מוטהיג, און פאר דיעזער שטאלצער האלטונג פון די קאנאדער ארגאניזירטע ארבייטער, וועלען זיי דאנקבאר זיין ניט נאר די ענגלישע און קאנאדער אידען, נאר אלע אידישע הערצער. עס איז געוועזען א ווארט אין צייט, און געזאגט אויף א פאסענדען אופן, און אזוי קענען האנדלען נור אזעלכע וועלכע זענען ניט פערכאפט געווארען פונ'ם אלגעמיינעם פאטריאטישען געטומעל, אזוי קענען נור רעדען מענשען אין וועמענס הערצער דער רעוואלוציאנערער און פראגרעסיווער געפיהל איז ניט אויסגעלאשען געווארען.

די רעזאלוציע פאר אידישע רעכט אנגענומען אין וואנקאווער, איהר ווידערהאלונג אין טאראנטא, און דער פראטעסט געגען דער אויסליפערונג פון די רוסישע אידען, וועלען תמיד פערבלייבען א שעהן קאפיטעל אין דער געשיכטע פון דער קאנאדער ארבייטער בעוועגונג, וועלכע האט אין אנדערע הינזיכטען גאנץ שטארק געזינדיגט — ווי למשל איהר שטעלונג צו איינוואנדערונג.

דער נור וואס פערענדיגטער ארבייטער קאנגרעס האט פיעלעס ערקלעהרט פאר דער אויסערליכער וועלט, וועלכע מוז איהם יעצט אויפפאסען ווי א קערפערשאפט, אין וועמען עס קעמפען צוויי כחות, ביי וועלמען עס קומט פאר א „יתרוצצו" צווישען קאנסערוואטיזם און פארשריט. פון איין זייט דאס אננעהמען זיך פאר אידישע רעכט, דער העפטיגער פראטעסט געגען צוואנגס־דיענסט, געגען מיליטאריזם, און פון דער אנדערער זייט, די ענגהערציגע שטעלונג בנוגע איינוואנדערונג.

צוויי כחות קעמפען אין איהם, און אט זיעגט דער פארטשריטליכער געדאנק, און אט איז וויעדער אויפ'ן זאטעל די ענגהערציגקייט.

דאס איז דער קאנגרעס, און אויב זי איז די פארשטעהערין פון די קאנאדער ארבייטער, איז דאס די ארבייטער בעוועגונג.

מיר דערמאהנען דאס אלעס, ווייל ווי לויבענסווערטה עס איז די האנדלונג בנוגע אידישע רעכט, טאר אבער אויך ניט פערזעהן ווערען די אנדערע, די שאטענדיגע זייט. עס מוז קריטיקירט ווערען דאס, וואס פערדיענט קריטיק און נאר דורך אזא שטעלונג קען מען האפען, אז ווען עס איז וועט א סוף נעהמען צו דיעזען „יתרוצצו" קאמף.

—— (: :) ——

די רעזאלוציע פאר אידישע רעכט און דער פראטעסט געגען דער אויסליפערונג, זענען אויפ'ן צוזאמענפאהר אנגענומען געווארען א דאנק דער בעמיהונג פון די אידישע ארבייטער, זאלען אבער די לעצטע געדענקען, אז די ארבייט זייערע איז נאך ניט פערענדיגט.

אין עטליכע וואכען ארום, וועט א דעפוטאציע פונ'ם קאנגרעס אויפגענומען ווערען פון דער אטאווער פעדעראלער רעגיערונג, אום איבערצוגעבען די לעצטע די אנגענומענע רעזאלוציעס.

זאלען די אידישע ארבייטער אויסנוצען זייער גאנצען איינפלוס און זעהן דורכצופיהרען, אז די אנגענומענע רעזאלוציע פאר אידישע רעכט, זאל אויך זיין איינע פון יענע רעזאלוציעס, וואס וועלען פון די ארבייטער פערטרעטער איבערגעגעבען ווערען צו דער רעגיערונג.

דער טרויעריגער סך הכל

„דייטשלאנד וועט ניט ערלויבען צו רעדען וועגען שלום, אזוי לאנג ווי איהר הויז ברענט. צוערשט מוז דאס פייער אויסגעלאשען ווערען, און דאן וועט מען קענען רעדען וועגען פריעדען", דאס זענען געוועזען די שלום ווערטער פון דער רעדע, וועלכע דער דייטשער קאנצלער פאן בעטמאן־האלוועג האט לעצטע וואך געהאלטען אין רייכסטאג, און וועלכע איז געוועזען אן ערקלעהרונג, אז עס איז נאך צו פריה צו רעדען וועגען שלום, אזוי לאנג ווי דייטשלאנד האט נאך ניט אבגעהאלטען קיין זיכערען זיעג, וועלכעס זי וועט געוויס דערגרייכען.

לויט זיינע ווערטער הייסט עס, אז דער קריעג האט קיינע אויסזיכטען פון א שנעלען סוף, און וועט פארגעזעצט ווערען מיט דער זעלבער ביטערקייט, ווי אין די לעצטע צוויי יאהר, און וואס דער קריעג האט פאר די לעצטע צוויי יאהר געמיינט קענען עטליכע ציפערען ווייזען.

אין קאפענהאגען, האט זיך לעצטענס געגרינדעט א „געזעלשאפט צו שטודירען די סאציאלע פאלגען פון דער מלחמה", און דיעזע געזעלשאפט האט שוין פערעפענטליכט מאנכע סטאטיסטישע דאטען, וועלכע זענען באזירט אויף אפיציעלע ציפערען.

אזוי דערצעהלט די געזעלשאפט אין איהר לעצטען בולעטין, דעם אפיציעלען ארגאן איהרען וועגען די צאהל טויטע, פערוואונדעטע און פערפאלענע פון די ארמייען, און זייער סך הכול ווערט אנגעגעבען אלס 22 מיליאן מענשען, און דאס איז אלעס באזירט אויף אפיציעלע מיטטהיילונגען פון די קריעגס־פיהרענדע לענדער.

נעהמט מען נאך אין בעטראכט, אז די אנגעגעבענע ציפערען זענען בלויז פון סאלדאטען, און עס ווערט אפילו אין בעטראכט ניט גענומען דער גרויסער צאהל פון פערלארענע לעבענס פון ציווילע, בעקומט מען דאן נאך א גרעסערען טרויעריגען סך הכול, און דאך רופט מען נאך אלעס די פעלקער איבעראל פארצוזעצען דעם קריעג.

ווער וועט דעם פערלוסט פון דיעזע אלע פערלארענע לעבענס אומקעהרען?

א טרויעריגער סך הכול, און דאך ציהט מען ניט פון איהם יענע שליסע, וועלכע וואלטען לאגישערווייזע געדארפט געצויגען ווערען.

די פאניק אין גאליציען און די אידען

פון דר. הערמאן ביקעלס

(א בריעף פון לעמבערג.)

עס איז אונז צו לייכט צו בעגרייפען וואס דער רוסישער פארמארש אין גאליציען האט ארויסגערופען א פאניק אין די מזרח גאליציישע שטעדט און טויזענדער פון דער מזרח גאליציישער בעפעלקערונג האבען פערלאזען זייער הויז און היים און זענען אנטלאפען אין מערב־עסטרייך. אין ערשטער רייה זענען עס פערשטעהט זיך געוועזען די יודען ווייל זיי האבען דאך אמייסטען געהאט צו פערליערען. ס'איז דארום קיין חידוש ניט וואס זיי האבען פען גאנץ מיט דעם לעבען. עס האט זיך אלעס צוריקגעלאזט אבי נור צו אנטלאפען אבער אויך געמאכט אן א סך פון דער פוילישער בעפעלקערונג זענען אויך אנטלאפען. אין אמת'ן גור א זעהר קליינער טייל פון דער גאנצער בעפעלקערונג אין ערשטער רייה זענען עס געווע די דאזיגע פאמיליעס וואס האבען זייערע נאהענטע אין דער עסטרייכישער ארמעע און זיי האבען דארום פון איין זייט נישט געוואלט פערליערען דעם פערקעהר מיט זיי און פון דער אנדערער. ס'זאל זיי נישט פערלויגען דער מיליטערישער אונטערשטיצונגסבייטראג. ווייטער זענען דאס געוועזען בעאמטע פאמיליעס וועלכע האבען לויט איינטראג פון די בעהערדען געמוזט עוואקואירען.

דאס דאזיגע אנטלויפען פון א טייל פון דער פוילישער בעפעלקערונג האט אין דער גאליציישער פוילישער פרעסע ארויס גערופען א גרויסע אומצופריעדענהייט. עס בעווייזט זיך אין דער לעצטער צייט אלין מעהר ארטיקעל, וואס טרעטען אויף געגען דעם פערלאזען פון דעם גאליציישען באדען. פון זייער שטאנדפונקט וואלטע באמת די פוילישע זשורנאליסטען און פאליטיקער געהאט רעכט ווייל אנשטאט צו אנטלויפען קיין מערבעסטרייך און צו לעבען עלענד אין די באראקען איז עס אודאי פיעל בעסער צו בלייבען אין דער היים ווייל סיי די אפראוויזאציע איז ווי קאנט אין גאליציען בעסער ווי אין מערב עסטרייך און די. וואס בלייבען האבען דאך אויך די מעגליכקייט צו ראטעווען זייער פערמעגען פאר פלינדערן און רויבען. די ערפאהרונג בשעת דער ערשטער אנוואזיע האט דאך געלערענט. אז די פוילישע און רוטענישע בעפעלקערונג האבען בכלל גאר נישט פערלוירען. גאר פערקעהרט די פוילישע בעפעלקערונג בעזונדערס האט אפילו א סך געוואונען. ווייל זי האט זיך בערייכערט מיט אידישע פערמעגען. די פרויען האבען דאך ווי בעקאנט פערגו מען די פערלאזטע אידישע וואוינונגען און פעלדער און אוועקגערויבט אלעס וואס האט זיך נור געלאזט און אויף דעם אופן זענען זיי אונטערשטיצט דורך די רוסען. דייך געוואהען עס איז דארום זעהר לייכט צו פערשטעהן וואס די פוילישע בעפעלקערונג וועהרט זיך דאגעגען צו פערלאזען דעם גאליציישען באדען. דאס איז זיי נאך לוינענדער ניחה דערפאר ווייל די מיליטערישע בעהערדען מאכען תקנות מיט צוואנג ארויסצופיהרען בעזונדערס דעם מעגליכען טייל פון דער בעפעלקערונג. די דאזיגע בעהערדליכע געצוואונגענע עוואקאציע איז דום געגען דעם אינטערעס און ווילען פון די פאליאקען און אזוי ווי זיי קענען פערשטעהט זיך, געגען די בעהערדען נישט אויפטרעטען, לאזט אויס די פוילישע פרעסע איהר כעס צו די אידען עס האט אויף דעם אופן אין דער לעצטער צייט אנגעהויבען א גאנץ פשוטע העצע געגען די אידען דארום, געגען דעם אינטערעס און ווילען אז די אידען רופען דאס ארויס א נישט בעגרינדעטע פאניק צווישען דער בעפעלקערונג און אזוי ווי די אידען אנטלויפען אליין, שלעפען זיי מיט זיך מיט אויך די פוילישע בעפעלקערונג. ס'פערשטעהט זיך אז אפען דארף היינט נישט געהעצט ווערען ווייל די צענזור וועט דאך דערצו נישט דערלאזען, פערשטעקטערהייד אבער ווערען די אידען אהן אויפהער אין צייטונגס ארטיקעל און נאטיצען אנגעריפען אויף דעם אופן, אז עס ווערט נישט דער מאנט אפען דער נאמען „איד" נאר עס ווערט גערערט פון א פרעמדען עלעמענט אויף דער פוילישער ערד, פון א מאסע פייגלינגע, וועלכע עס ליגט שוין אין בלוט דאס וואנדערן, שרעקען זיך און אנטלויפען און ס'איז אן אייגענשאפט פון זייער ראסע ארויסצורופען און פערשפרייטען א פאניק די פוילישע בעפעלקערונג ווערט דארום געווארענט פאר אזא פאניק און פאר אייניגע פון דעם פרעמדען שעדליכען עלעמענט.

די טענדענץ פון אזעלכע ארטיקלען איז א גאר דייטליכע די פאליאקען ווילען אויף דעם אופן פון איין זייט צוריקהאלטען זייערע אייגענע פון פרייוויליגען אנטלויפען און צווייטענס א בלבול מאכען פאר די בעהערדען אויף די אידען. אז זיי זענען די, וועלכע פערשפרייטען פאלשע שמועות און רופען הערמיט ארויס א פאניק. די דאזיגע העצע קען נאטירליך נישט בלייבען איגנאנצען אהן ערפאלג. עס זענען באלד פערעפענטליכט געווארען בעהערדליכע מודעות. וועלכע דראהען מיט געלדשטראף דאס ארויסרופען פון נישטבעגרינדעטער פאניק און עס ווערט פערבאטען דאס אנזאמלען זיך אויף די גאסען בכלל. דאס גיט די פאליציי־ארגאנע די מעגליכקייט צו פערנגען אידען אויף דער פאליציי, וואו זיי ווערען מיט געלד בעשטראפט. אזעלכע פעלע קומען פאר נישט נור אין קלענערע שטעדטליך נאר אפילו אין לעמבערג זענען אויך שוין פיעלע אידען אויף דעם אופן בעשטראפט געווארען מיט געלד.

(פון קאפענהאגענער וואכענבלאט).

ליעדער
זאגט דער געוויסען

פון אב. פאווים.

—— (: :) ——

זאגט דער געוויסען, דו האנדעלסט נישט עהרליך,
מיט פאלשקייט ז'דיין לעבען געמישט,
באוועגט זיך גאנץ לוסטיג דאס הארץ און עס ענטפערט:
נו זאג מיר ווער זינדיגט הען נישט ?
גאלדענע, ליכטיגע, ווארעמע שטראהלען
בעשיינען דאס מענשליכע קינד,
עס צויבערט דאס לעבען מיט טויזענדער גליקען,
נו זאג מיר ווי קען מען זיין בלינד ? . . .
ווייט איבער בליהענדע פעלדער און וועלדער
קלינגען די פויגעלאך'ס לויב,
די ווילד־פריע שעהנע נאטור רופט געניסען,
נו זאג מיר ווי קען מען זיין טויב ? . . .
מיט גליהענדער פרייד איז די ערד ווי בענאסען,
ס'איז פול פארגעניגענס ארום,
און ס'ווילט זיך זייער זיסקייט אזוי שטארק פערזוכען,
נו זאג מיר ווי קען מען זיין שטום ? . . .
און זעה איך און הער איך און ס'הארץ איז ניט שטום
און ווילט זיך פון לעבען געניסען,
דאן זינדיגט דאס הארץ און עס הערט זיך ניט צו,
צו די שטילינקע הייד פון געוויסען . . .
זאגט דער געוויסען, די האנדעלסט נישט עהרליך,
מיט פאלשקייט ז'דיין לעבען געמישט.
באוועגט זיך גאנץ לוסטיג דאס הארץ און עס ענטפערט:
נו זאג מיר ווער זינדיגט דען נישט . . .

זיי געגריסט

(געווידמעט מלכה מילשטיין)

אין מינוטען פון עלענד און צער,
ווען אלעס איז פרעמד מיר און קאלט,
שוועבט ארויס פון זכרון צו מיר
דיין הייליגע טהייערע געשטאלט . . .
אט זעה איך דיין צערטליכען בליק
פול מיט א שטילען בעדויער,
איך פיהל, אז דו ווייסט און פארשטעהסט
מיין טיעפען און הערצליכען טרויער . . .
אט הער איך דו רעדסט אזוי מילד,
דו הייסט מיר דעם וועהטאג פערטרייבען,
צופליקען דעם צווייפעל וואס נאגט,
און האפען אין לעבען און גלויבען . . .
א, פיעלע מינוטען פון לייד,
האסטו מיר ניט איין מאל פארזיסט,
נור ס'האט אונז דער שיקזאל צושיידט,
זיי זשע מיר הערצליך געגריסט . . .

די בעציהונגען צווישען אמעריקא און פראנקרייך

—— (: :) ——

זייט די מלחמה האט אויסגעבראכען הערשט אין דער האנדעלס וועלט פון אמעריקא א גרויסע אונרוהיגקייט צוליעב דער פראגע „וואס וועט זיין נאך דער מלחמה ?" אין דעם סאמע ברען פון אונזער גרויסער פראספעריטי, פערגעסט מען זיך אבער ניט א טראכט צו טהאן וועגען דער נאהענטער צוקונפט. מען ווייסט אז ניט אייביג וועט דאך אמעריק פאבריצירען אמוניציאן; ניט אייביג וועלען דאך די אייראפעאישע לענדער דארפען אנקומען צו אמעריקא מיט די אלע פראדוקטען מיט וועלכע זיי בענוצען זיך יעצט אין צייט פון דער מלחמה. וואס זשע אייגענטליך וועט טאקע אמעריקא טהאן נאך דער מלחמה? ווי וועלען אין אלגעמיין זיין די בעציהונגען פון די קריעג פיהרענדע לענדער מיט אמעריקא ? ווי גרויס וועלען זיין דאן די טשאנסען צו פערקויפען אמעריקאנער פראדוקטען אויף אינטערנאציאנאלע וועלט מארקעטס אט דיעזע פראגען פערנעהמען יעצט א וויכטיגען פלאץ אין די מוחות פון די וואס שטעהען אין דער שפיצע פון אמעריקאנער אינדאסטריע און האנדעל. און עס פערשטעהט זיך, אז פריהער פאר אלעס מוז מען בעשטימען דעם פאקט ווי אזוי עס זיינען די בעציהונגען יעצט פון די גרויסע פעלקער אין אייראפא צו אמעריקא, וועלכע האט אויף דעם אויסגעהאלטענסטען אופן דורכגעפיהרט א העכסט שטרענגע נייטראליטעט.

וו. ג. שארפ דער אמעריקאנער אמבאסאדאר צו פראנקרייך, וועלכער איז מיט אייניגע וואכען צוריק געקומען אין אמעריקא, האט אן אינטערעסאנטען ארטיקעל אין דער נויארק „טיימס", אין וועלכען ער שילדערט די יעצטיגע בעציהונגען פון די פראנצויזען צו אמעריקא, און ער לייקענט ענטשיידען אפ, דאס וואס אייניגע אמעריקאנער קארעספאנדענטען אין אייראפא האבען אהער געשריעבען וועגען פראקרייך און וועגען דעם אז די פראנצויזען האבען פיינט די אמעריקאנער.

דער אמבאסאדאר האט פריהער גע־לאזט וויסען, אז ער נעהמט זיך בכלל ניט אונטער צו רעדען וועגען די בעציהונגען צווישען דיביידע לענדער אין דיפלאמאטישען זינען. ער רעדט, האט ער געזאגט, בלויז אלס אן ערפאהרענער געשעפטסמאן און אויך אלס איינער וועלכער איז געווען אין קאנגרעס פאר 3 טערמינען, זייענדיג איינער פון דער קאמיטע איבער אויסלענדישע אנגעלעגענהייטען, וועלכער האט נאטירליך, געמוזט זיין בעקאנט מיט פראגען פון אזא כאראקטער ווי די וואס מיר האבען פאר זיך יעצט.

„איך קען זאגען אזוי פיעל — האט דער אמבאסאדאר ערקלעהרט — אז די פראנצויזישע רעגיערונג האט דעם פאלסטען צוטרויען צו די יונייטעד סטייטס, און צו איהר ארענטליכער נייטראלער שטעלונג. עס פערשטעהט זיך אז יעדע איינע פון די קריעגס פיהרענדע מלוכות דענקט אז זיי זיינען די גערעכטע אין דיעזען קאמף, און אז יעדער איינער וואס איז זיי א גוטער פריינד זאל איינזעהן, און אויך צוגעבען זייער גערעכטיגקייט. אמעריקא היט אבער אפ שטרענג איהר נייטראליטעט און זאגט ניט ארויס איהר מיינונג פאר איין רעגיערונג מעהר ווי פאר א צווייטער.

„וואס אנבעלאנגט דעם אמעריקאנעם האנדעל אין אייראפא נאך דער מלחמה מוז איך אייך זאגען, אז די מורא דאס אייראפא זאל ניט באיקאטירען אמעריקא, איז א גרונדלאזע. דאס וואס אייניגע פון די קריעגס פיהרענדע לענדער האבען לעצטענס אפגעהאלטען האנדעלס קאנפערענצען און האבען בעשפראכען די מעגליכקייטען פון דעם האנדעל אין דער נאהענטער צוקונפט — דאס דארף אויך אמעריקא ניט בעאונרוהיגען, ווייל וואס מען זאל דארט ניט געווען רעדען אויף יענע קאנפערענצען, וועיס איך אבער, און איך בין זיכער אז דארטען איז קיין אייניציגער ווארט ניט געזאגט געווארען, דאס מען זאל קענען אויסטייטשען, אז מען מיינט עטוואס שלעכטעס פאר אמעריקא, און טאמער איז אפילו יא געזאגט געווארען אמאהל אן אונפריינדליך ווארט וועגען אמעריקא, איז דאס בלויז געווען פיעליכט אין א מאמענט פון מלחמה־פלודעריי; אין דער ווירקליכקייט אבער פיהלט אייראפא, דאס די אינדוסטריעלע און האנדעלס מאכט פון אמעריקא איז אזוי שטארק און מעכטיג, דאס קיינער פון זיי קען זיך ניט, און וועט זיך ניט, ערלויבען מיט אונז צו זאטשעפען. פערקעהרט ווען די צייט פון פריעדען וועט קומען, און יעדער לאנד וועט אנפאנגען צו אויפבויען צוריק איהר אינדוסטריע און האנדעל, וועלען זיי נאך פיעל פערשיעדענע הנחות פאר אונז מאכען, אבי מיר זאלען זיך נאר בעטהייליגען און העלפען זיי אויפבויען צוריק זייערע פערוויסטעטע לענדער".

עס וועט אין אלגעמיין זיין א פראגע ניט נור פון איינציגע לענדער, זאגדרען פון איבערבויען דעם גאנצען אינטערנאציאנאלען האנדעל און פערקעהר פון דער וועלט. און אין אזא מאמענט קען גאר ניט זיין קיין מעגליכקייט אז מען זאל דיסקרימינירען געגען אמעריקא, וועמען מען קען נור מען עהרען פאר איהר דער פראנקרייך קאסטע מער אויף דעם אינטערנאציאנאלען וועלט מארקעט, א קאסטאמער וואס ניט נור ער קויפט פון יענער, זאנדערן אזעלכער וואס האט ביי זיך אין דער היים פון כל טוב צו פערקויפען פאר דער וועלט.

„איבערהויפט מוז מען געדענקען, דאס אין אייראפא טראכט מען יעצט מעהר וועגען דעם היינט, ווי פון דער צוקונפט. און דער היינט איז אזא שרעקליך פערבלוטיגטער, אז ער קען ניט אנדערש ווי נור אנפילען זייערע הערצער מיט צארן און ביטערגיש; און דארפען מיר זיי דען פאראיבעל האבען, ווען אין אזא שרעקליכער צייט ווי זיי לעבען יעצט איבער, אז עס כאפט זיך ביי זיי אמאל ארויס ניט קיין פריינדליכער ווארט וועגען א פרעמד לאנד. דערפאר אבער נאך דער מלחמה וועט אין אייראפא זיך אנפאנגען נייע אויפלעבונג אויף יעדען געביעט פון האנדעל און אינדוסטריע; די מענשען וועלען פערגעסען אין דעם בלוטיגען נעכטען און וועלען מיט שטארקער האפנונג און גלויבען אנפאנגען די ארבייט פון בויען זייער צוקונפט, און אין דיעזער רויער און שווערער ארבייט וועלען זיי ניט קענען שטעהן אליין, זיי וועלען פאדערען הילפע פון יעדען וואס זיי וועלען נור קענען און אמעריקא וועט דאך דאן זיכער זיין די פעהיגסטע און שטארקסטע לאנד אין דער וועלט, וועלכע וועט קענען זעהר פיעל אויפטהאן פאר דער וויעדער אויפבויאונג פון אייראפא.

„און וועהרענד איך דארף ניט דיסקוטירען די מלחמה בכלל; דאך פיהל איך אז ניט די פפליכט צו אונזער נייטראליטעט, און ניט די דיפלאמאטישע עטיק קען מיך צוריקהאלטען פון אויסשפרעכען מיין מיינונג וועגען דעם וואונדערבארען פראנצויזישען פאלק און זייער אויסגעצייכענטער רעגיערונג, איז אויסגעקומען צו קומען אין גאנץ נאהענטער בעריהרונג מיט די אלע מלחמה געפאנגענע וואס האבען זיך געפונען אין פראנקרייך. צו קריעגען א בעגריף וואס עס האט געמיינט אזא ארבייט פאר דעם אמבאסאדאר אפים איז בלויז גענוג צו דערמאהנען דעם פאקט דאס די צאהל אנגעשטעלטע אין אונזער אפים וואס פלעגט שטענדיג בעשטעהן פון צעהן אדער צוועלף פערזאן, האט געמוזט פערגרעסערט ווערען אויף 70. די 120 קעמפס פאר מלחמה געפאנגענע וואס געפינען זיך אין פראנקרייך זיינען ביז צו געוויסען גראד אונטער דער אויפזיכט פון די יונייטעד סטייטס: און דאס פראנצויזישע פאלק ווייסט דאס זיכער ווי אזוי אפצושעצען, און האט דאס זאגאר אויך ביי פיעלע געלעגענהייטען ארויסגעוויזען.

דאס פראנצויזישע פאלק מוז געליעבט און געאכטעט ווערען פון יעדען וואס קומט נור מיט זיי אין בעריהרונג, זייערע הויפט מעלות בעשטעהען אין זייער אויסגעהאלטענעם כאראקטער און אין זייער גרויסען דעמאקראטישען גייסט. זאגאר די בעוואוסטע העפליכקייט זייערע איז אויך ניט קיין איבערפלעכליכע, זאנדערן פון א נאטירליכען איינגעבוירענעם אינסטינקט. דערצו מוז מען זיי בעוואונדערן פאר זייער געדאנקען שנעלקייט און צארטע געפיהלען וואס זיי בעזיצען. און דיעזע אלע אייגענשאפטען ווארפען זיך יעדען אין די אויגען. איהר קענט זיי באבאכטען אויף די פרעהליכע און לעבעדיגע גאסען פון פאריז. אבער דער בעזוכער פון פאריז וואלט וואונדערגעפאהרען פון הארטען מיט דעם איינדרוק אז דאס פראנצויזישע פאלק בעזיצט ווירקליך טאקע ניט מעהר ווי דאס, וואס איז אזוי בולט אויף איהם אז יעדער קען דאס זעהען. ניין, דאס פראנצויזישע פאלק בעזיצט אזא טיעפערע און נאבעלען שטריך אין זיין נשמה, דאס מען קען דאס גאר קיים פערגלייכען. עס איז פאראנען א שפריכווארט וועלכע זאגט, דאס אין ענגלאנד ווערט אלעס געטהאן צוליעב דעם מאן, אין אמעריקא צוליעב דער פרוי, און אין פראנקרייך צו ליעב דעם קינד. אין אזא לאנד אין וועלכער יעדער דור לעבט מעהר פאר דעם וואהלזיין פון זיין צוקונפטיגען דור, פאר דעם גליק פון די וואס וועלען שפעטער קומען, — אזא לאנד קען גיט פערפיהרט ווערען צו טהאן שלעכטעס געגען איינגענד וועלכען אנדער פאלק. און דער פראנצויז טהוט ווירקליך אלעס אין דער וועלט צוליעב זיינע קינדער; ער איז זיך מקריב פאר זיי ווען אין דער מאמענט פאדערט דאס און אין אלע זיינע האנדלונגען האט ער בלויז איין געדאנק אין זינען אז „נאך מיר קומען מיינע קינדער".

די יעניגע וואס קענען די פראנצויזען דורך די פרעהליכע נעכט פון פאריז האבען דאס אפשר זעלטען אין זיי בעאבאכטעט, די יעניגע וואס האבען אבער געהאט די געלעגענהייט זיך מיט זיי נעהנטער צו בעקאנען אזעלכע וועלען דאס נאר ניט פראוועז אפלייקענען. צופעליגערווייז איז מיר בעשערט געווען צו קומען מיט זיי אין גאנץ נאהענטער בעריהרונג, און איך בין שטאלץ אויף אלע מיינע ערפאהרונגען וואס איך האב געהאט מיט דיעזען נאבעלען און פרייהייטס ליעבענדען פאלק.

איד פון א פאר אלטע אבגעטראגענע שיך קען מען דערגעהן דעם מענשענס כאראקטער

יעדער איינער האט געהערט וועגען די וועלכע לעזען אדער טרייען צו לעזען דעם מענשענס כאראקטער פון זיינע געזיכטס ציגע פון די קארבען און ליניעס אויף זיין האנד שריפט. דיעזע בעשעפטיגונגען ווע רען זאגאר בעצייכענט מיט כלומרשט ווי סענשאפטליכע נעמען ווי „פרענאלאגיע", „טשיראמאנס" און גראפאלאגיע". אבער עס איז פאראן נאך א חכמה א מאדנע וויסענשאפט וועלכע רופט זיך מיט דעם נאמען סקארפאלאגיע, און וועלכע איז ווייניגער בעקאנט ווי די אנדערע. זיא בעשטעהט אין דעם צו קענען אראבלעזען דעם מענשענס כאראקטער פון זיינע טריט אדער בעסער געזאגט פון זיינע שיך.

דער ערפינדער פון דיעזער וויסענשאפט איז א געוויסער מר. גאר, פון באזעל שווייץ, לויט די בעהויפטונגען פון דיעזען שווייצארישען געלעהרטען זיינען א פאאר אלטע שיך מעהר ווערטה צו אורטהיילען דורך זיי איבער דעם כאראקטער פון דעם וואס טראגט זיי ווי די געזיכטס ציגע, דיא ליניעס פון זיין האנד אדער די סמנים פון זיין האנדשריפט. אונטערזוכענדיג נענוי די אבגעטראגענע אלטע שיך, זאגט מר. גארר, קען מען אויסגעפינען צו דער מאן וואס טראגט זיי איז ענערגיש שטאנדהאפטיג. אדער אויב ער האט א נייגונג צו נאכלעסיגקייט. אויב דער קנאפעל און דיא פארעשוועס פון א שוך וואס איז געטראגען געווארען צוויי מאנאט צייט זיינען גלייך אבגעטראגען, דאן קענען מיר זיכער זיין אז מיר האבען פאר זיך אן ענערגישען געשעפטסמאן אן עהרליכען ארבייטער, אן אויסגעצייכענטע פרוי, אדער א זעהר גוטע מוטער. אויב די שיך זיינען מעהר אבגעטראגען אין די אויסערליכע ברעגען, דאן איז א סימן אז דער וואס טראגט זיי האט א פאנטאסטישע נייגונג צו ריזיקאלישע אונטערנעהמונגען און א וואנגערן אהער און אהער אין עקשנות, דיגען גייסט. אויב זיי זיינען מעהר אבגעטראגען אין די אינערליכע זייטען איז דאס אן אנדייטונג אז דער מאן איז אונענטשלאסען אדער שוואך אין כאראקטער און אויב דאס איז א פרוי צייגט דאס אז זי איז בעשיידען.

אלס בעוויז צו פערשטארקען זיין מיינונג דערצעהלט דער שווייצארישער געלעהרטער א פאקט וואס האט איהם געטראפען מיט עטליכע יאהר צוריק צו איהם אין הויז איז אריין געקומען א מאן וועמעס שיך זיינען געווען שטארק אבגעטראגען אויף די אויסערליכע ברעגען און די אייבערינגטהיילען פון דישיך זיינען כמעט גע ווען ווי נייע. מר. גארר האט געהאט א פאר געפיהל אז פאר איהם געפינט זיך א לומפ און עס האט זיך ווירקליך אויסגע לאזט ווי ער האט געפיהלט. אויף מארגען איז דער מאן ארעסטירט געווארען פאר א גנבה.

דאס איז די בעדייטונג פון „סקארפאלאגיע", פון דעם מענשענס אלטע שיך, קען מען הייסט עס דערגעהן וואס פאר א כאראקטער ער האט און וואס פאר א גייסטיגען צושטאנד ער געפינט זיך. לויט דער טהעאריע פון דיעזער מאדנער וויסענשאפט, איז אלזא נויטיג צו זעהען אז די קנאפעל און די פארעשוועס פון די שיך זאלען אבגעטראגען ווערען אין א גלייכער מאס. א ניט קען מען נאך חלילה קריגען ווער ווייסט וואס פאר א שלעכטען נאמען.

פערקופיין, סאבאלט
און ניו־יארק סעקיורים־טיעס
וועכענטליכען בריעף וועגען מארקעט ווערט צוגעשיקט פריי אהן געלד, אויף פערלאנג
ROBERT E. KEMERER & CO.
108 Bay St.
(מעמבערס פון סטענדערד סטאק עקסטשיינדזש)
108 ביי סטריט — טאראנטא

MARK HARRIS & COMPANY
מארק העריס און קאמפאניע
(מעמבערס סטענדערד סטאק עקס־משענדזש, טאראנטא.
מיינינג שעהרס געקויפט און פער־קויפט, ספעציאליסטען אין קא־באלט און פארקופיין.
אונזער סטאטיסטישער דעפארט־מענט וועט אייך געבען אויף פער־לאנג די לעצטע נייעס וועגען דער נארטה.
סטענדערד בענק בילדינג, טא־ראנטא